

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/155/131/95

NASTROJE SPOŁECZNE W SIERPNIU '95

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Zaobserwowany w lipcu wzrost społecznego optymizmu nie był przejawem trwałej tendencji do poprawy nastrojów. W sierpniu znów nastąpiło pogorszenie ocen i prognoz - zwłaszcza tych, które odnoszą się do sytuacji materialnej rodzin¹. Jednak nastroje społeczne w ostatnich miesiącach można określić jako dość stabilne. Większych zmian należy się zapewne spodziewać po wakacjach, kiedy nastąpi ożywienie polityczne i na dobre rozpocznie się kampania prezydencka.

Warto podkreślić, że w sierpniu poprawiły się opinie i przewidywania dotyczące zakładów pracy, w których zatrudnieni są respondenci.

Ocena rozwoju sytuacji w kraju

Ogólny wskaźnik optymizmu-pesymizmu po ubiegłomiesięcznym wzroście, znów spadł do poziomu z maja-czerwca '95. Spadek wyraża się przede wszystkim większą (o 5 punktów procentowych) niż miesiąc temu liczbą pesymistów. Ponad połowa badanych (54%) uważa obecnie, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku, przeciwnego zdania jest 27% respondentów. Co piąty ankietowany nie ma na ten temat wyrobionego poglądu. Może to wskazywać na brak orientacji i zainteresowania rozwojem sytuacji w kraju części społeczeństwa, ale może być też wynikiem postrzegania braku konsekwencji polityki rządu i związanej z tym nieprzewidywalności rozwoju sytuacji.

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
W dobrym	29	24	22	22	26	28	18	23	26	29	26	29	27
W złym	51	58	59	62	59	55	68	61	58	54	54	49	54
Trudno powiedzieć	20	18	19	16	15	17	14	16	16	17	20	22	19

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (63) zrealizowano w dniach 3-8 sierpnia '95 na 1081-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Większość ankietowanych widzi rozwój sytuacji w kraju w ponurych barwach. W niektórych grupach społecznych przeważają jednak optymiści. Są to badani z wyższym wykształceniem (44% optymistów wobec 39% pesymistów), kadra kierownicza i inteligencja (odpowiednio 59% i 29%) oraz osoby oceniające własne warunki materialne jako dobre (odpowiednio 50% i 37%). Zatem ocena rozwoju sytuacji w kraju postrzegana jest głównie przez pryzmat własnego położenia społecznego².

Zgodnie z powyższym, najwięcej pesymistów jest wśród osiągających najniższe dochody (64%), znajdujących się w złych warunkach materialnych (65%), wśród bezrobotnych (69%), robotników niewykwalifikowanych (70%), rolników (71%).

Co ciekawe, nie ma wyraźnego związku między wskaźnikiem optymizmu-pesymizmu a poglądami politycznymi badanych (V Cramera=.08), ale istnieje korelacja między oceną sytuacji a stosunkiem ankietowanych do obecnego rządu (V Cramera=.22). Ponad połowa zwolenników obecnego gabinetu (52%) z optymizmem patrzy w przyszłość.

W porównaniu z lipcem najbardziej poprawiły się nastroje wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (wzrost optymizmu o 22 punkty procentowe), a najbardziej wzrósł pesymizm w grupie prywatnych przedsiębiorców (o 23 punkty) i mieszkańców miast do 100 tys. ludności (o 17 punktów).

Ocena różnych sfer życia publicznego

Źródeł zarówno optymizmu, jak i wzrostu pesymizmu należy szukać w ocenach i prognozach różnych dziedzin życia publicznego.

Ocena sytuacji gospodarczej w Polsce utrzymuje się w sierpniu na poziomie ubiegłomiesięcznym. Dominują odpowiedzi "zła" (41%) oraz "ani dobra, ani zła" (40%). Odnotowany w lipcu znaczny spadek ocen negatywnych (o 6 punktów procentowych) okazał się trwałą tendencją również w sierpniu. Jest to najniższy wskaźnik negatywnej oceny sytuacji gospodarczej od początku bieżącego roku.

---

² Zależność oceny rozwoju sytuacji w kraju od przynależności społeczno-zawodowej wyraża V Cramera=.24, a od sytuacji materialnej - V Cramera=.18.

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94						'95							
Dobra	9	9	8	8	7	9	9	8	7	9	11	10	14	12
Ani dobra, ani zła	32	34	30	32	34	33	38	34	36	35	38	36	38	40
Zła	53	52	56	54	54	52	47	54	53	52	46	48	42	41
Trudno powiedzieć	7	5	6	7	5	5	5	5	5	5	5	6	7	7

Odsetek pozytywnych ocen sytuacji gospodarczej w obu wakacyjnych miesiącach wskazuje na trwałą (z nieznacznym wahnięciem w sierpniu) tendencję do poprawy opinii o sytuacji gospodarczej w Polsce.

Ocena sytuacji gospodarczej dokonywana jest przede wszystkim na podstawie osobistych doświadczeń. Gospodarkę kraju najczęściej skłonne są pozytywnie oceniać osoby wykształcone, zajmujące kierownicze stanowiska, prywatni przedsiębiorcy oraz badani dobrze sytuowani. Może to oznaczać, że respondenci formułują opinie opierając się przede wszystkim na ocenie perspektyw rozwoju gospodarczego swoich zakładów pracy.

Najkrytyczniej postrzegają sytuację gospodarczą kraju bezrobotni i rolnicy, czyli te grupy społeczne, które w świetle wszystkich sondaży negatywnie oceniają własne warunki materialne i możliwości na rynku pracy. Ciągłe też w ocenie gospodarki kraju dominują oceny negatywne, mimo ogólnej poprawy opinii społecznej o tej sferze życia publicznego.

W porównaniu z lipcem nie zmieniła się również **ocena sytuacji politycznej w Polsce**. W sierpniu odsetek ocen negatywnych jest taki sam (40%) jak w ubiegłym miesiącu. Negatywne oceny sytuacji politycznej w kraju dominują nad pozytywnymi - podobnie jak w przypadku opinii o sytuacji gospodarczej - i stan ten nie ulega zmianie.

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94						'95							
Dobra	9	8	7	7	6	7	5	2	5	6	6	8	9	7
Ani dobra, ani zła	42	45	38	35	38	39	32	26	34	38	40	34	38	39
Zła	34	34	40	45	45	44	53	64	53	46	45	47	40	40
Trudno powiedzieć	15	12	14	13	11	10	10	8	8	10	9	11	14	14

Osoby o poglądach lewicowych oraz centrowych najczęściej są zdania, że sytuacja polityczna w Polsce jest "ani dobra, ani zła", zwolennicy prawicy najczęściej deklarują negatywne opinie o stanie polityki państwa. Pozytywnie oceniają tę sferę życia publicznego tylko nieliczni przedstawiciele wszystkich opcji politycznych, jednak najczęściej czynią to sympatycy lewicy (14%).

Ocena **sytuacji w zakładach pracy** w ostatnich miesiącach pozostawała stabilna. W sierpniu nastąpił wzrost wskazań pozytywnych o 4 punkty procentowe, ale jednocześnie odnotowano 3-punktowy wzrost ocen negatywnych.

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
	N=	532	590	586	632	554	552	588	606	563	596	595	551
Dobra	29	30	34	31	29	34	30	31	32	31	32	32	36
Ani dobra, ani zła	32	32	31	31	31	26	33	28	31	35	27	31	26
Zła	37	36	32	36	37	37	35	39	35	33	39	33	36
Trudno powiedzieć	2	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3	2

Największy optymizm w ocenie sytuacji własnego zakładu pracy deklarują pracownicy sektora prywatnego (54%), najwięcej pesymizmu wykazują rolnicy - 70% ocen negatywnych, a wśród pracujących poza rolnictwem - pracownicy sfery budżetowej (47% ocen negatywnych).

Ocena sytuacji materialnej rodzin

Na pytanie, jak obecnie żyje się ich rodzinom, respondenci odpowiadali w sierpniu podobnie jak w lipcu. Wprawdzie liczba ocen jednoznacznie negatywnych nieco spadła (o 3 punkty procentowe), ale jednocześnie o tę samą wartość wzrósł odsetek ocen ambiwalentnych ("ani dobrze, ani źle").

Tabela 5. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
Dobrze	16	17	15	15	15	16	17	17	17	17	19	21	20
Ani dobrze, ani źle	53	55	57	54	54	55	54	54	54	58	53	53	56
Źle	31	28	28	31	30	28	30	29	28	25	27	27	24
Trudno powiedzieć	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0

W sierpniu zanotowano korzystniejszy niż w poprzednich miesiącach stosunek między pozytywnymi i negatywnymi ocenami sytuacji życiowej rodzin oraz nieznaczny spadek ocen negatywnych.

W porównaniu z poprzednimi sondażami nie zmieniły się znacząco wskaźniki ocen warunków materialnych gospodarstw domowych. Jednak 3-punktowy wzrost w ciągu ostatniego miesiąca wskaźnika ocen negatywnych z pewnością nie pozostaje bez wpływu na pewne pogorszenie nastrojów i wzrost pesymizmu społecznego.

Tabela 6. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego. Czy są one:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94						'95							
Dobre	13	14	16	14	14	15	17	15	17	17	19	18	19	18
Ani dobre, ani źle	44	45	46	48	46	43	44	45	45	44	49	45	46	44
Źle	42	41	38	39	41	42	39	39	39	39	32	37	35	38

Prognozy

Ogólna prognoza sytuacji w kraju pozostaje niemal taka sama od 6 miesięcy. W sierpniu największa część ankietowanych (48%) stwierdziła, że nie spodziewa się w ciągu najbliższego roku żadnych zmian sytuacji w Polsce. Spośród tych, którzy przewidują jakieś zmiany, 18% oczekuje poprawy, a 21% - pogorszenia sytuacji w kraju. Jak widać, opinie w tej kwestii są podzielone, ale odsetek pesymistów przewyższa odsetek optymistów.

Optymistyczną wizję zmian, co oczywiste, mają przede wszystkim te same grupy społeczne, które pozytywnie oceniają rozwój sytuacji w naszym kraju. Są to najczęściej osoby z wykształceniem wyższym (27%), kadra kierownicza i inteligencja (33%), respondenci dobrze sytuowani (27%).

Tabela 7. A jak Pan(i) sądzi, jak to będzie w ciągu najbliższego roku? Czy spodziewa się Pan(i), że sytuacja w Polsce - ogólnie rzecz biorąc - poprawi się, pogorszy się czy też nie zmieni się?

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
Poprawi się	18	14	14	16	20	20	16	21	20	18	18	20	18
Nie zmieni się	45	45	50	44	44	45	42	49	49	50	49	49	48
Pogorszy się	28	32	27	28	27	26	32	21	22	23	22	20	21
Trudno powiedzieć	8	9	9	11	9	9	11	9	9	9	11	11	13

Pogorszyły się natomiast prognozy odnoszące się do poszczególnych dziedzin życia społecznego.

Po 4 punkty procentowe spadł optymizm zarówno w odniesieniu do sytuacji politycznej, jak i sytuacji gospodarczej państwa. (W obydwu przypadkach spadek optymizmu jest większy niż wzrost pesymizmu.) Jednocześnie więcej osób niż w lipcu (o 5 punktów procentowych) wstrzymuje się od prognoz rozwoju gospodarczego.

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
Poprawi się	23	19	17	23	23	24	25	26	26	26	25	29	25
Nie zmieni się	45	44	51	46	41	45	42	44	47	48	47	47	43
Pogorszy się	19	24	20	18	20	19	20	16	18	16	14	12	14
Trudno powiedzieć	12	13	12	13	16	12	14	14	9	11	14	13	18

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
Poprawi się	17	13	13	17	18	17	22	23	24	23	19	24	20
Nie zmieni się	51	48	51	50	46	44	39	47	50	47	47	44	44
Pogorszy się	15	17	18	15	18	22	21	15	14	16	14	12	13
Trudno powiedzieć	17	21	17	18	18	17	18	16	13	14	20	20	23

Optymizm w prognozowaniu zarówno rozwoju gospodarki, jak i polityki w największym stopniu wykazują osoby o poglądach lewicowych. Natomiast pesymistów nie różnicują poglądy polityczne.

W sierpniu, ogólnie rzecz biorąc, poprawił się wskaźnik optymistycznych prognoz dotyczących sytuacji własnego zakładu pracy: optymizm wzrósł o 4 punkty procentowe, pesymizm spadł o 5 punktów. Jednocześnie odnotowano 4-punktowy wzrost odsetka osób wstrzymujących się od prognozowania przyszłości swego zakładu.

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
N=	532	599	586	636	556	560	589	607	571	602	601	551	515
Poprawi się	19	22	19	24	20	23	23	22	26	22	21	25	29
Nie zmieni się	46	45	50	45	47	50	50	45	47	46	46	45	43
Pogorszy się	21	19	17	19	20	14	17	20	18	19	22	18	13
Trudno powiedzieć	14	13	14	12	13	14	10	12	9	13	11	11	15

Wyraźnie zmalał optymizm w perspektywicznym myśleniu o warunkach życia gospodarstw domowych. Odsetek osób spodziewających się poprawy w tej dziedzinie zmniejszył się o 5 punktów. Zwiększyło się natomiast poczucie niepewności (wzrost odpowiedzi "trudno powiedzieć" o 6 punktów procentowych).

Tabela 11. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'94					'95							
Lepiej	17	15	15	17	17	19	19	20	19	17	18	22	17
Tak samo	40	38	39	39	43	42	47	47	48	49	45	48	46
Gorzej	24	27	26	23	22	21	22	22	20	21	22	20	21
Trudno powiedzieć	19	20	20	20	18	18	12	11	13	13	15	10	16

Istotną zmianą w porównaniu z notowaniami lipcowymi jest obecnie odwrócenie proporcji - pesymiści (21%) przeważają nad optymistami (17%).

Osoby o dobrej kondycji materialnej (25%) oraz lepiej wykształcone (29%) wykazują, co oczywiste, więcej optymizmu. Ogólnie można też stwierdzić, że im ludzie są młodszy, tym optymistyczniej postrzegają przyszłe warunki życia swych rodzin.

Opinie o poszczególnych dziedzinach życia publicznego nie zmieniły się w takim stopniu jak ocena syntetyczna. Sytuację polityczną i gospodarczą ocenia się obecnie niemal tak samo jak w lipcu, co może wskazywać na trwały charakter zmiany odnotowanej przed miesiącem.

Na ogólny niewielki spadek nastrojów społecznych wpłynęły zapewne obawy przed pogorszeniem warunków życia rodzin i wzrost niepewności w tej kwestii. Zmalał także optymizm i wzrosła niepewność w prognozowaniu rozwoju gospodarczej i politycznej sytuacji Polski.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	54	19	1080
Płeć				
Mężczyźni	30	53	16	510
Kobiety	25	54	21	570
Wiek				
do 24 lat	30	51	19	136
25-34	22	57	21	193
35-44	28	51	22	235
45-54	24	63	13	180
55-64	35	50	15	155
65 lat i więcej	27	50	23	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	60	18	406
Miasto do 20 tys.	30	59	11	113
od 21 do 100 tys.	22	59	19	215
101-500 tys.	34	44	23	212
501 tys. i więcej mieszk.	40	38	22	133
Region				
Północny	33	52	15	134
Zachodni	36	45	18	106
Środkowo-zachodni	25	60	15	179
Środkowy	31	46	22	165
Wschodni	32	53	15	137
Południowo-wschodni	17	63	20	189
Południowo-zachodni	23	51	25	169
Wykształcenie				
Podstawowe	22	61	17	374
Zasadnicze zawodowe	24	57	19	300
Średnie	33	46	21	329
Wyższe	44	39	16	76
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	59	29	13	57
Prac. umysł. niż. szczebla	32	43	25	93
Pracownicy fiz. - umysł.	32	52	16	71
Robotnicy wykwalifikowani	31	56	13	102
Robotnicy niewykwalifik.	7	70	23	67
Rolnicy	16	71	14	87
Prywatni przedsiębiorcy	41	46	13	41
Bierni zawodowo				
Renciści	26	54	20	148
Emeryci	31	49	20	207
Uczniowie i studenci	30	54	16	37
Bezrobotni	10	69	21	97
Gospodynie domowe i inni	26	48	26	72
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	29	51	20	98
Sektor państwowy	32	51	17	140
Sektor prywatny	36	48	16	181
Spółdzielczość	28	47	26	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	14	64	22	231
125 - 199	18	65	17	155
200 - 274	24	57	19	315
275 - 324	38	46	16	123
325 i powyżej	47	35	18	205
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	65	18	412
Średnie	27	51	22	476
Dobre	50	37	13	191
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	63	15	66
Raz w tygodniu	26	54	19	607
Kilka razy w roku	27	53	20	306
W ogóle nie uczestniczy	37	48	15	101
Poglądy polityczne				
Lewica	35	48	17	212
Centrum	28	54	18	289
Prawica	30	54	15	240
Trudno powiedzieć	21	56	24	335

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	44	14	18	1077
Płeć					
Mężczyźni	29	43	15	13	510
Kobiety	21	44	12	23	567
Wiek					
do 24 lat	30	40	16	14	135
25-34	23	52	14	11	193
35-44	27	46	12	14	234
45-54	27	43	13	18	180
55-64	23	45	14	19	155
65 lat i więcej	18	33	14	34	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	43	16	19	405
Miasto do 20 tys.	26	50	10	14	113
od 21 do 100 tys.	17	50	16	17	215
101-500 tys.	29	43	11	17	212
501 tys.i więcej mieszk.	39	30	8	23	131
Region					
Północny	25	54	9	11	134
Zachodni	30	49	12	10	106
Środkowozachodni	25	40	14	21	179
Środkowy	24	43	13	21	163
Wschodni	23	38	16	22	137
Południowo-wschodni	21	38	17	23	188
Południowo-zachodni	26	47	12	15	169
Wykształcenie					
Podstawowe	17	42	15	26	373
Zasadnicze zawodowe	24	47	15	13	300
Średnie	31	43	12	15	328
Wyższe	37	39	10	14	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	48	29	8	14	57
Prac.umysł.niż.szczebla	31	49	8	12	93
Pracownicy fiz.- umysł.	30	40	13	16	71
Robotnicy wykwalifikowani	33	44	9	13	102
Robotnicy niewykwalifik.	30	44	11	14	67
Rolnicy	18	50	22	9	87
Prywatni przedsiębiorcy	27	52	14	8	41
Bierni zawodowo					
Renciści	19	40	12	28	147
Emeryci	19	43	13	25	207
Uczniowie i studenci	27	49	15	9	37
Bezrobotni	19	37	26	18	95
Gospodynie domowe i inni	15	50	13	22	72
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	34	43	9	14	98
Sektor państwowy	35	43	9	14	140
Sektor prywatny	32	45	12	11	181
Spółdzielczość	37	48	8	6	18
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	16	45	20	19	230
125 - 199	25	51	10	14	153
200 - 274	23	43	13	20	315
275 - 324	26	40	13	21	123
325 i powyżej	39	37	11	13	204
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	44	18	18	411
Średnie	24	43	12	21	476
Dobre	36	45	8	11	191
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	39	21	20	66
Raz w tygodniu	22	47	13	18	605
Kilka razy w roku	29	40	13	17	304
W ogóle nie uczestniczy	27	37	13	23	101
Poglądy polityczne					
Lewica	39	35	15	12	212
Centrum	26	48	12	15	289
Prawica	24	49	14	13	238
Trudno powiedzieć	15	42	14	29	333

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

	(%)				
	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	44	13	23	1077
Płeć					
Mężczyźni	22	47	15	16	510
Kobiety	17	42	12	28	567
Wiek					
do 24 lat	23	51	10	17	135
25-34	17	57	12	14	193
35-44	22	48	11	19	234
45-54	24	41	14	20	180
55-64	16	42	15	26	155
65 lat i więcej	15	27	18	41	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	46	13	24	405
Miasto do 20 tys.	23	44	16	17	113
od 21 do 100 tys.	13	50	14	22	215
101-500 tys.	19	43	15	24	212
501 tys. i więcej mieszk.	34	33	9	24	131
Region					
Północny	16	46	17	21	134
Zachodni	25	51	10	14	106
Środkowozachodni	18	43	13	26	179
Środkowy	23	40	14	24	163
Wschodni	18	44	8	30	137
Południowo-wschodni	20	41	15	24	188
Południowo-zachodni	18	49	15	18	169
Wykształcenie					
Podstawowe	14	42	13	31	373
Zasadnicze zawodowe	20	49	14	16	300
Średnie	24	44	12	20	328
Wyższe	23	40	17	19	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	33	37	11	19	57
Prac. umysł. niż. szczebla	28	52	5	15	93
Pracownicy fiz.- umysł.	21	38	16	24	71
Robotnicy wykwalifikowani	23	49	10	19	102
Robotnicy niewykwalifik.	20	51	11	18	67
Rolnicy	18	50	18	14	87
Prywatni przedsiębiorcy	25	48	6	20	41
Bierni zawodowo					
Renciści	17	37	14	33	147
Emeryci	15	37	17	31	207
Uczniowie i studenci	32	55	8	5	37
Bezrobotni	9	53	21	16	95
Gospodynie domowe i inni	16	46	10	27	72
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	23	48	12	17	98
Sektor państwowy	21	49	11	19	140
Sektor prywatny	28	45	9	18	181
Spółdzielczość	39	39	7	15	18
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	14	48	17	21	230
125 - 199	18	51	11	20	153
200 - 274	20	43	11	26	315
275 - 324	17	48	11	25	123
325 i powyżej	27	38	17	19	204
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	46	15	23	411
Średnie	19	43	12	25	476
Dobre	29	44	11	16	191
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	40	18	26	66
Raz w tygodniu	18	46	14	22	605
Kilka razy w roku	23	45	11	22	304
W ogóle nie uczestniczy	19	37	14	29	101
Poglądy polityczne					
Lewica	33	39	16	13	212
Centrum	18	49	12	21	289
Prawica	20	50	15	15	238
Trudno powiedzieć	12	41	12	35	333

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	43	13	15	515
Płeć					
Mężczyźni	29	44	11	16	285
Kobiety	29	41	15	15	230
Wiek					
do 24 lat	37	32	9	23	59
25-34	29	51	7	13	142
35-44	30	40	15	15	172
45-54	24	41	15	20	110
55-64	34	45	19	2	24
65 lat i więcej	15	49	22	13	8
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	38	20	15	183
Miasto do 20 tys.	27	42	11	20	51
od 21 do 100 tys.	23	49	16	12	97
101-500 tys.	36	45	7	13	108
501 tys.i więcej mieszk.	34	43	1	22	76
Region					
Północny	33	48	6	13	62
Zachodni	35	52	6	7	49
Środkowozachodni	30	34	13	22	87
Środkowy	20	42	16	23	91
Wschodni	28	39	19	15	59
Południowo-wschodni	35	43	14	8	89
Południowo-zachodni	27	46	11	17	79
Wykształcenie					
Podstawowe	18	47	16	19	100
Zasadnicze zawodowe	28	39	13	20	177
Średnie	32	45	10	12	182
Wyższe	44	38	12	6	55
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	42	8	3	56
Prac.umysł.niż.szczebla	31	49	9	10	93
Pracownicy fiz.- umysł.	30	42	8	20	71
Robotnicy wykwalifikowani	24	39	8	29	98
Robotnicy niewykwalifik.	19	46	18	16	66
Rolnicy	20	42	26	12	81
Prywatni przedsiębiorcy	49	30	11	10	41
Bierni zawodowo					
Renciści	0	100	0	0	2
Emeryci	59	14	0	27	4
Uczniowie i studenci	0	100	0	0	1
Gospodynie domowe i inni	0	100	0	0	1
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	23	53	12	12	98
Sektor państwowy	28	43	8	21	139
Sektor prywatny	38	35	12	15	174
Spółdzielczość	28	46	13	12	18
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	24	39	20	16	98
125 - 199	16	46	12	26	60
200 - 274	29	42	10	18	161
275 - 324	25	52	15	9	65
325 i powyżej	47	40	7	6	106
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	41	18	19	161
Średnie	26	45	12	17	243
Dobre	47	42	5	7	111
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	32	34	20	15	18
Raz w tygodniu	26	45	14	15	273
Kilka razy w roku	28	44	11	17	174
W ogóle nie uczestniczy	53	26	6	16	50
Poglądy polityczne					
Lewica	37	42	9	12	119
Centrum	30	43	9	18	157
Prawica	31	39	18	13	123
Trudno powiedzieć	18	48	16	18	114

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

(%)

	lepiej	tak samo	gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	46	21	16	1081
Płeć					
Mężczyźni	21	45	19	15	511
Kobiety	14	47	22	17	570
Wiek					
do 24 lat	24	41	17	18	136
25-34	22	53	14	10	195
35-44	19	46	19	16	235
45-54	18	46	21	15	180
55-64	13	50	24	14	155
65 lat i więcej	8	38	28	25	180
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	46	20	19	406
Miasto do 20 tys.	20	53	17	10	113
od 21 do 100 tys.	17	42	24	17	215
101-500 tys.	20	47	20	13	213
501 tys. i więcej mieszk.	18	44	20	17	133
Region					
Północny	19	45	23	13	134
Zachodni	20	58	16	6	106
Środkowozachodni	17	45	17	20	179
Środkowy	14	42	24	20	167
Wschodni	16	47	17	20	137
Południowo-wschodni	18	45	24	12	189
Południowo-zachodni	18	43	20	19	169
Wykształcenie					
Podstawowe	13	44	22	21	374
Zasadnicze zawodowe	20	45	20	15	301
Średnie	17	49	19	15	329
Wyższe	29	44	21	6	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	25	52	19	4	57
Prac. umysł. niż. szczebla	15	64	12	9	93
Pracownicy fiz.- umysł.	14	55	14	17	71
Robotnicy wykwalifikowani	18	47	20	15	102
Robotnicy niewykwalifik.	25	46	16	13	67
Rolnicy	20	49	19	12	87
Prywatni przedsiębiorcy	46	33	12	9	42
Bierni zawodowo					
Renciści	12	39	27	22	148
Emeryci	11	43	29	18	207
Uczniowie i studenci	26	39	16	20	37
Bezrobotni	10	49	22	20	97
Gospodynie domowe i inni	27	36	14	22	72
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	17	59	15	9	98
Sektor państwowy	13	61	14	12	140
Sektor prywatny	31	41	16	12	182
Spółdzielczość	27	28	42	3	18
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	15	45	20	20	231
125 - 199	19	47	21	13	155
200 - 274	19	45	21	15	315
275 - 324	11	50	24	14	125
325 i powyżej	20	48	18	15	205
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	40	28	17	412
Średnie	17	48	17	18	478
Dobre	25	52	12	11	191
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	41	27	20	67
Raz w tygodniu	17	45	21	17	607
Kilka razy w roku	18	48	19	16	306
W ogóle nie uczestniczy	20	50	18	13	101
Poglądy polityczne					
Lewica	17	52	19	13	212
Centrum	22	45	20	12	289
Prawica	18	43	23	15	240
Trudno powiedzieć	13	45	20	23	336